

ELEKTRONIKUS INFORMÁCIÓSZOLGÁLTATÁS
NEMZETI PROGRAM

Magyar Könyvtárosok Világtalálkozója – MNMKK OSZK

Budapest, 2024. november 22.

Belső-Stefán Eszter

belso-stefan.eszter@konyvtar.mta.hu

Zöld út, arany út

Arany út

- A határon túli magyar közösségnek szolgáltatott **elektronikus tartalmak**,
- beleértve a **nyílt** hozzáféréssel megjelenő **szakkönyveket**

Zöld út

- az MTA KIK **repozitóriumán** keresztül elérhető (nyílt) magyar tartalmak

EISZ

- Az Elektronikus Információszolgáltatás Nemzeti Program feladata, hogy a magyar közintézményeket online tudományos és közművelődési tartalmakkal lássa el.
- több mint 170 tagintézmény
- közel 100 adatbázis
- Az EISZ Titkárság feladata a nemzeti program operatív működtetése:
 - A szakirodalmi adatbázisok nemzeti licenceinek ügyintézése, közbeszerzési eljárások lefolytatása
 - Kapcsolattartás a kiadókkal
 - Kapcsolattartás a hazai előfizetőkkel
 - Hazai szervezetek szakmai támogatása (OA megállapodások, Compass; Coppas+, szakmai napok)
 - Részvétel hazai és nemzetközi szakmai szervezetek munkájában

EISZ

Tagintézmények típusa:

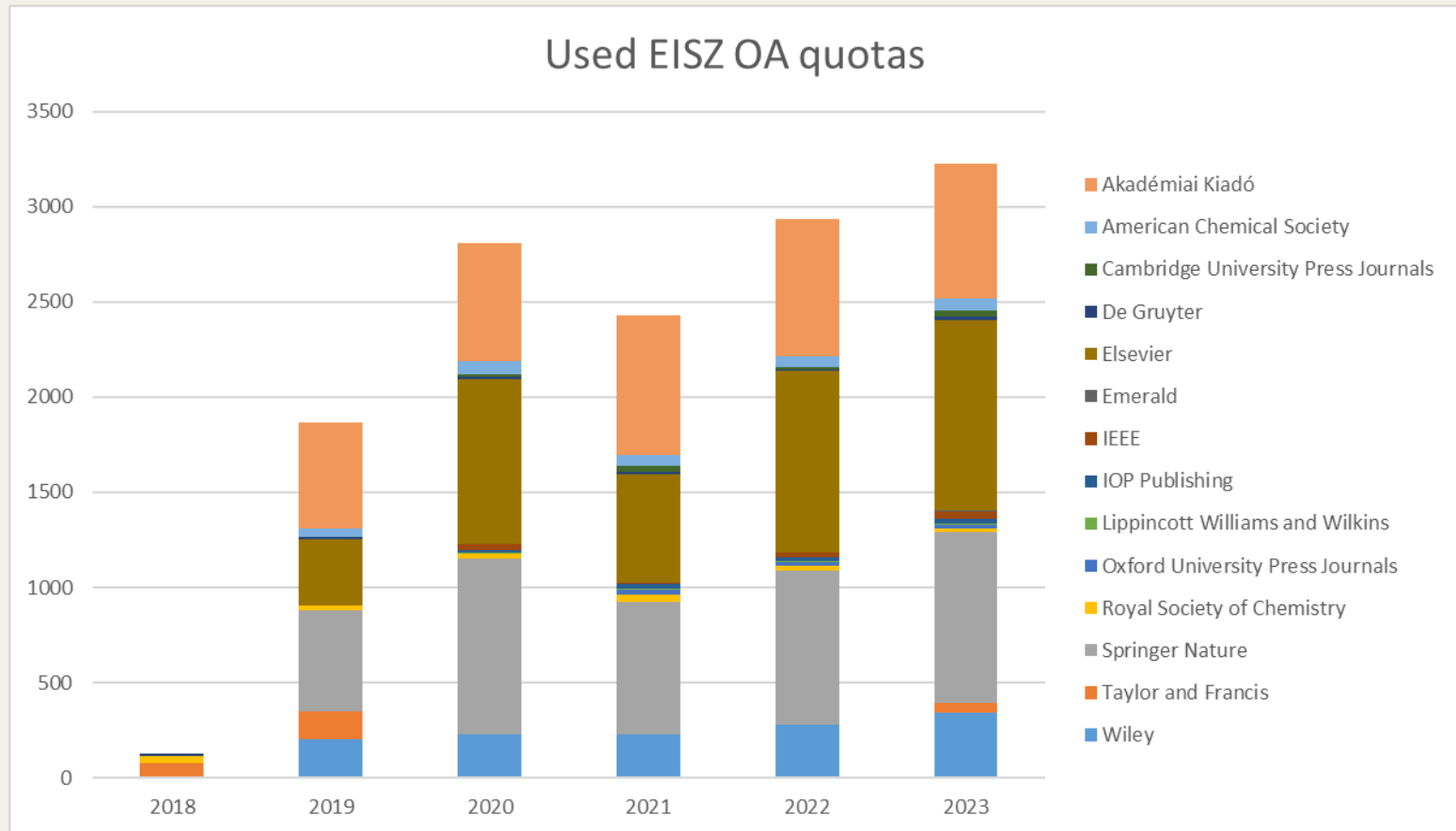
- Felsőoktatási intézmények
- Magyar Kutatási Hálózat (HUN-REN)
- Államigazgatási intézmények
- Egészségügyi intézmények
- Múzeum
- Közkönyvtárak
- Szakkönyvtárak
- Levéltárak
- Határon túli magyar intézmények

OA megállapodások

2024-ben 16 db R&P vagy TA megállapodás

Kiadó
Akadémiai Kiadó
American Chemical Society
Brill
Cambridge University Press
De Gruyter
Elsevier
Emerald
IEEE
IOP Science
Lippincott Williams & Wilkins
Oxford University Press
Royal Society of Chemistry
Sage
Springer Nature
Taylor&Francis
Wiley

OA megállapodásokon keresztül publikált cikkek száma

EISZ - Határon túli együttműködés

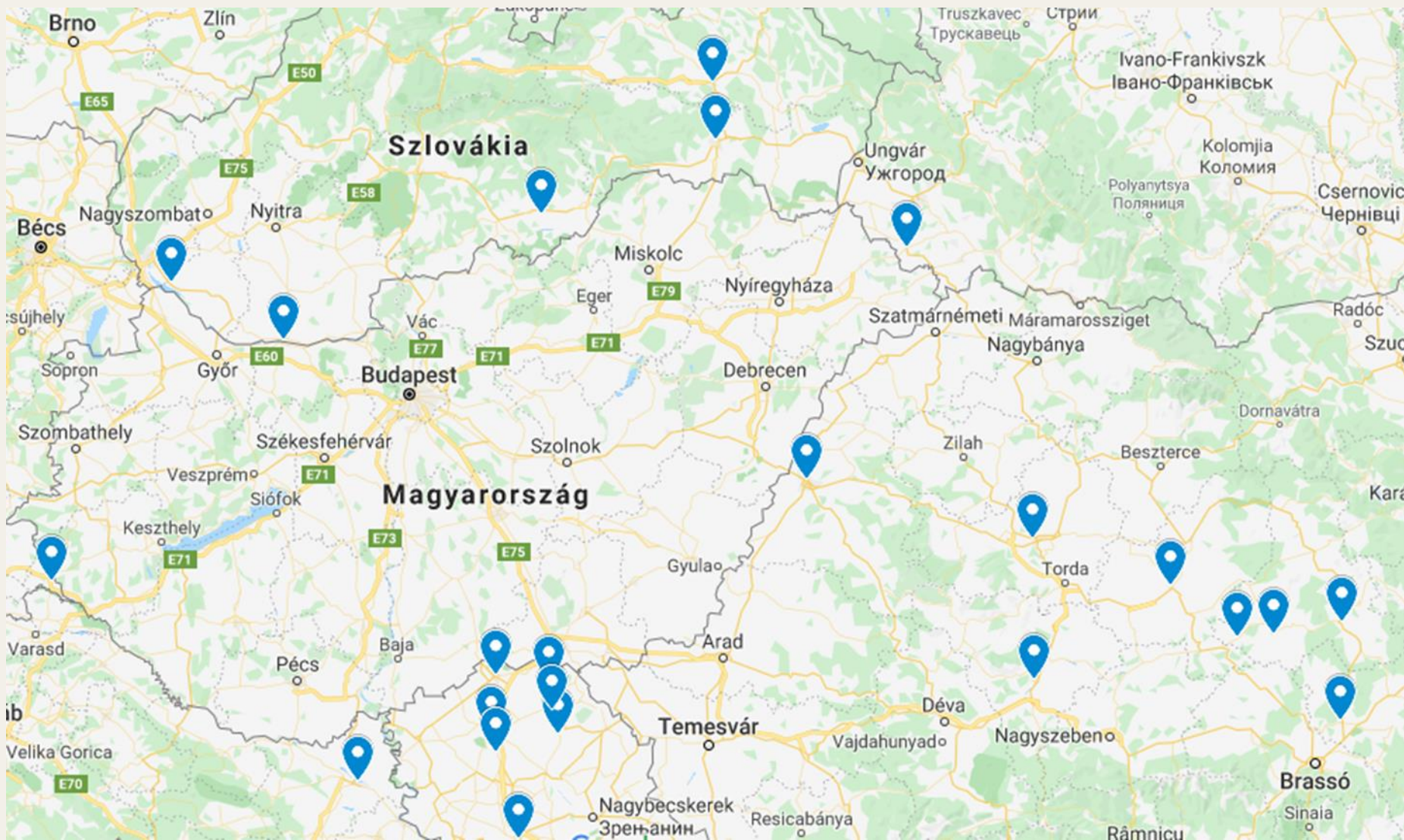
Cél: a határon túli magyar közösségek számára online szakirodalmi és közművelődési forrásokat biztosítani

Forrás: 2022-ig NKFIH céltámogatás, 2023-tól EISZ saját forrásból

Résztevők: 34 intézmény

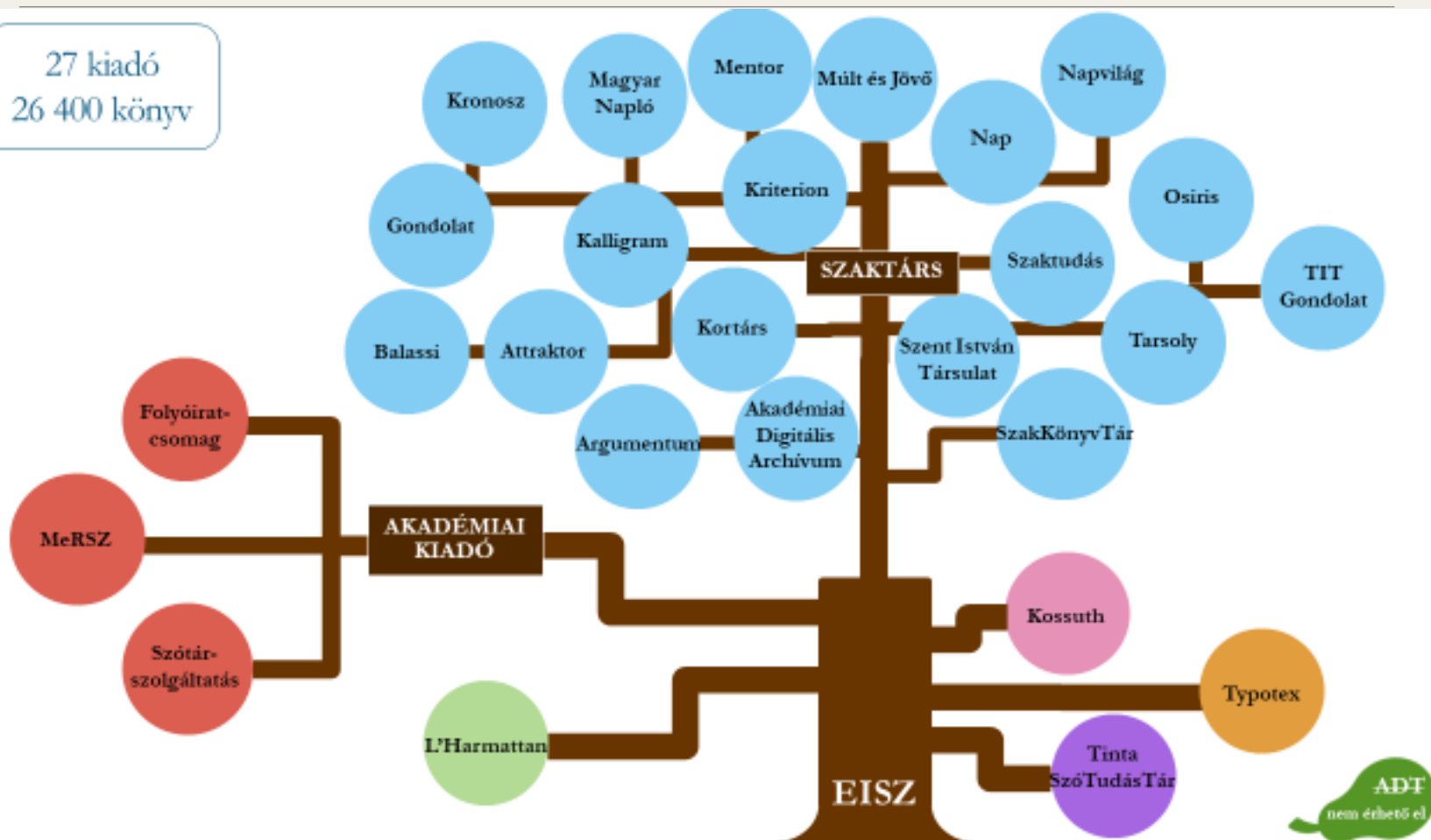
Elérés: 29 magyar adatbázis

Publikálás : Open Access publikálás az Akadémiai Kiadó folyóirataiban

Biztosított adatbázisok

27 kiadó
26 400 könyv

Elérhető magyar e-könyvek száma 2024-ben

ADATBÁZIS	E-könyvek száma
Akadémiai Kiadó Folyóiratcsomag	49 aktív és 15 archív folyóirat
Akadémiai Kiadó MeRSZ	1025
Akadémiai Kiadó Szótárszolgáltatás	37
Kossuth Kiadó	241
L'Harmattan Open Access és Archívu	1634
SZAKTÁRS (22) összesen	26535
Tinta Könyvkiadó – SzóTudásTár	13
Typotex – Interkönyv	727

Elérhető magyar e-könyvek használata

A 10 legnagyobb használatot mutató intézmény használati adatai 2020 és 2024 első félévében.

Intézmény	Adatbázis-használati adatok 2020 első félévében
Partiumi Keresztény Egyetem	4051
Lucian Blaga Központi Egyetemi Könyvtár	3520
Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem	3098
Juhász Erzsébet Könyvtár	1674
Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet	1607
Selye János Egyetem	1048
Európa Kollégium Egyetemista Központ	843
Erdélyi Múzeum-Egyesület	727
Fórum Kisebbségkutató Intézet	534
Bod Péter Megyei Könyvtár	491

Intézmény	Adatbázis-használati adatok 2024 első félévében
Lucian Blaga Központi Egyetemi Könyvtár	28253
Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem	20888
Partiumi Keresztény Egyetem	12879
Selye János Egyetem	11153
Újvidéki Egyetem	4644
II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola	3713
Szakkay József Műszaki és Közgazdasági Szakközépiskola	2694
Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet	2357
Fórum Kisebbségkutató Intézet	2037
Európa Kollégium Egyetemista Központ	1791

Valamennyi magyar nyelvű adatbázis használatát számolva, összeadva a dokumentummegtekintések és szócikk-megjelenítések számát.

Akadémiai Kiadó Folyóiratcsomag – OA publikálás

Feltételek 2023-tól:

- A cikk levelező szerzője veheti igénybe
- Affiliációval rendelkezzen a programban résztvevő intézményhez
- A szerződés által lefedett folyóiratban jelenjen meg a cikk
- Tudományos közlemény legyen
- Az irányadó dátum a szerződés idejére essen

Statisztika:

2023-ban és 2024 első félévében összesen 3 db támogatott OA publikáció
(Csíki Székely Múzeum, Partiumi Keresztény Egyetem és Újvidéki Egyetem)

OA monográfiák - Előzmények

- 2018 - az első OA-megállapodás a Taylor & Francis-szel
- 2024 - 16 OA / transzformatív megállapodás folyóiratcikkekre vonatkozóan
- Szükség van a nyílt hozzáférésű monográfiákra, minden állami támogatás megköveteli a nyílt hozzáférésű publikálást.
- A monográfia a bölcsészet- és társadalomtudományok fő publikációs típusa.
- 2021: A Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal álláspontja a nyílt tudományról

Nyílt hozzáférés

„A magyar tudomány láthatóbbá tétele, az intézményi előfizetési költségek csökkentése és a közpénzekkel való takarékos és minél hatékonyabb gazdálkodás érdekében ...”

- 2021 - tárgyalások a magyar tudományos kiadókkal az OA monográfiákról.
- 2022 - kísérleti projekt 2 kiadóval (Typotex, L'Harmattan).

OA monográfiák - A módszer

- Az EISZ éves költségvetése a központi támogatásból és az előfizető intézmények saját forrásaiból áll. Az OA tartalmak megjelenésének támogatása a könyvek esetében a központi keretből történik, az intézményi önrészekről függetlenül.
- Fő cél a meglévő konzorciumok megtartása, mivel az állami támogatás nem képes a BPC-k 100%-át fedezni.
- a költségvetési módszer:
 - Az előző évek monográfiái - csak előfizetéssel hozzáférhetőek.
 - A jelenlegi lezárt monográfiák előfizetők számára
 - A nyílt hozzáférésű monográfiák az éves új kiadványok 1/3-a.Könyvfeldolgozási díj (BPC): fix ár 60 000 Ft/ív (2023).
- Print on demand - a nyomtatott változatok a könyvesboltokban találhatóak.

OA monográfiák - A kísérleti projekt eredménye

Typotex

<https://edu.interkonyv.hu/open-access/?page=1>

(2022: 4 könyv)

2023: 689 könyv, ebből 43 OA könyv (6,2%)

L'Harmattan:

<https://openaccess.hu/lcollections?fulltext-query=>

(2022: 15 könyv)

2023: 843 könyv, beleértve 80 OA könyvet (9,5%)

OA monográfiák – 2023 és 2024

Minden magyar kiadónak rendelkeznie kell (1/3) OA kiadvánnyal.

A kiadók felé „elvárás”:

-hogy támogassák a magyar (anyanyelvű) tudományos publikálást,
-valamint a társadalom- és bölcsészettudományos publikálás idegen nyelven való láthatóságát.

A kiadóknak november végéig kell beszámolniuk az új OA tartalmakról.

A kiadó döntése, hogy mit tesz nyílt hozzáférésűvé a támogatásból.

Jövő:

2025-ben az előfizető intézmények is javasolhatnak tartalmat.

REAL

A REAL a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ repositórium.

Gyűjteményei:

- [REAL](#) – szerzők által archivált közlemények
- [REAL-J](#) – folyóiratok
- [REAL-EOD](#) – könyvek (1825 után megjelentek)
- [REAL-d](#) – doktori, kandidátusi disszertációk
- [REAL-R](#) – 1825 előtt megjelent könyvek
- [REAL-MS](#) – kéziratok
- [REAL-PhD](#) – Phd dolgozatok
- [REAL-I](#) – képek

ELEKTRONIKUS INFORMÁCIÓSZOLGÁLTATÁS
NEMZETI PROGRAM

<http://eisz.mtak.hu>
eisz@konyvtar.mta.hu